

VERSLAG GOAB-KRING MIDDEN

Dit is het verslag van de kenniskring GOAB Midden, die plaatsvond op 10 maart 2026 van 10.00 – 12.00. Er waren 27 beleidsambtenaren en 21 ve-aanbieders aanwezig, 2 vertegenwoordigers van OCW en 3 kenniskringleiders.

AGENDA

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Pedagogisch Partnerschap
4. Kwaliteitscyclus vve en kwaliteitsimpuls vve
5. Evaluatie en afronding

NIEUWS GOAB

Relevante kamerbrieven etc rond GOAB

GOAB bezuinigingen terugdraaien

OCW kan op dit moment niet meer over vertellen dan wat de nieuwe coalitiepartijen hebben aangegeven in combinatie met wat er in het coalitieakkoord staat:

Tekst coalitieakkoord: ‘We gaan leerachterstanden vroeg aanpakken. We investeren in bewezen aanpakken zoals de rijke schooldag en voor- en vroegschoolse educatie via de gemeentelijke onderwijsachterstandsmiddelen We gaan ook door met een aanmeldplicht voor de basisschool vanaf 4 jaar.’

En in de financiële bijlage:

“Voor investeringen in het onderwijs is een envelop van structureel 1,5 miljard euro beschikbaar gesteld. Dit geld wordt onder andere besteed **aan terugdraaien van de bezuinigingen**, het regionaal investeringsfonds mbo, het verbeteren van kwaliteit en meer leraren voor de klas en versterken van de Inspectie, investeringen in onderzoek en wetenschap en aan de koopkracht van studenten.”

Of die 10% korting op de GOAB middelen inderdaad wordt teruggedraaid, wordt pas op Prinsjesdag bekend.

Omzetting SPUK naar BFU

Momenteel worden de GOAB middelen uitgekeerd als specifieke uitkering. De huidige SPUK periode (4 jaar) loopt tot eind 2026. Zoals eerder aangekondigd, wordt de SPUK op termijn omgezet naar een bijzondere fondsuitkering. Maar dat duurt nog wel even, ivm benodigde wetswijziging. Op z'n vroegst wordt een BFU per 1-1-2028 van kracht.

Wel is besloten dat vanaf 2027 de nieuwe OAB-periode start, dus in de nieuwe periode gaat de BFU van kracht worden. In juni gaan we dit uitgebreider toelichten en duiden.

Kamerbrief 9 december

- Ve in gastouderopvang niet mogelijk gemaakt. Uit de verkenning is gebleken dat de impact op het verhogen van het bereik in de ve door het aanbieden van ve in gastouderopvang klein zal zijn. Daarnaast blijkt dat het draagvlak over de wenselijkheid onder gemeenten wisselt. Gezien de verschillen met de kinderdagopvang is ook aanpassing van regelgeving vereist, zoals verschillen in groeps grootte en -samenstelling en het ontbreken van afstem- en overlegmomenten van een gastouder met andere collega's op een groep.
- In september 2025 verscheen de tweede tussenrapportage over de Tijdelijke Wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen. Deze tweede meting laat zien dat steeds meer gemeenten en schoolbesturen op de hoogte zijn van de overlegplicht en de mogelijkheid om een tijdelijke nieuwkomersvoorziening in te richten. Vanaf de inwerkingtreding van de wet tot september 2025 zijn er in totaal 16 tijdelijke nieuwkomers-voorzieningen ingericht, allemaal voor het voortgezet onderwijs en 1 voor zowel po als vo.
- Resultaatafspraken aanpassen. Zoals u gemeld in een Kamerbrief van november 2024, wil ik het wetsartikel (artikel 160 WPO) over het maken van resultaatafspraken aanpassen en verhelderen.

Internetconsultatie beroepskrachten

Sinds 2022 mogen kinderopvangorganisaties meer beroepskrachten in opleiding inzetten binnen de formatie. Dit is verhoogd naar 50% van de formatie op een kindercentrum (eerst was dit 33%). Deze verruiming was tijdelijk ingevoerd vanwege het personeelstekort in de kinderopvang en loopt (na twee verlengingen) vooralsnog tot 1 juli 2026. De voorliggende wijziging maakt de maatregel structureel mogelijk.

Pam meldt hierbij: dit raakt ook ve, zeker kleine solitaire ve-locaties hebben getalsmatig als snel meer dan 33% in opleiding. Dat wordt ws meegenomen in ve wijzigingsbesluit.

Stand van zaken besluit basisvaardigheden ve

Advies van de Raad van State is binnen bij OCW en aan de hand van het advies gaat OCW een paar aanpassingen doen over de inzet van de beroepskracht in opleiding, o.a. een verduidelijking van de verantwoordelijkheden van de houder bij de begeleiding van de beroepskracht i.o. In verdere tijdspad zijn geen wijzigingen, dus inzet is nog steeds publicatie 1 mei.

Update nieuwe wet Kinderopvang

Achter de schermen wordt er hard aan gewerkt. Mocht de uitwerking consequenties hebben voor ve dan komen we daar inhoudelijk later op terug.

Onderzoeken, handreikingen en externe webinars rond GOAB

Handreiking SMI

De Sociaal-Medische Indicatie (SMI) is een gemeentelijke vangnetregeling voor gezinnen die te maken hebben met sociaal-medische problematiek en geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Om de toegankelijkheid van SMI te vergroten hebben SZW en VNG afgesproken gezamenlijk te kijken hoe gemeenten kunnen komen tot meer uniformiteit. Deze handreiking is met en door een werkgroep van gemeenten opgesteld.

De handreiking heeft het over een basislijn, zoals: maak een SMI-verordening.

Daarnaast geeft het tips voor gemeentelijk SMI-beleid zoals: Gemeenten kunnen overwegen om de beoordeling van de toekenning van de tegemoetkoming SMI, op basis van gemeentelijk beleid/regelgeving, te laten doen door een (medisch) professional, bijvoorbeeld het wijkteam of WMO-consulenten.

Tot slot is er een heel hoofdstuk rond communicatie met tal van modelbrieven etc.

Gevraagd wordt of SMI regeling wettelijk verplicht is. Navraag levert op dat dit NIET wettelijk verplicht is.

Jaarlijks rapport onderwijsinspectie uitvoering taken LEA/vve

Het nieuwe Landelijk rapport gemeentelijke taakuitvoering 2025 van de Inspectie van het Onderwijs biedt voor het eerst in één document een breed overzicht van hoe gemeenten hun taken uitvoeren op het gebied van kinderopvang, onderwijsachterstandenbeleid, voor- en vroegschoolse educatie en onderwijs voor nieuwkomers. Het rapport laat zien dat gemeenten deze verantwoordelijkheden steeds beter oppakken, maar benadrukt ook dat volledig zicht op de doelgroepen noodzakelijk blijft om het beleid effectief te houden.

Onderwijsachterstandenbeleid: behoefte aan betrouwbare gegevens

Voor het bestrijden van onderwijsachterstanden blijft nauwe samenwerking tussen gemeenten, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties belangrijk. Het rapport signaleert dat betrouwbare gegevens over doelgroepkinderen, zoals peuters met risico op een taalachterstand, nog vaak ontbreken. Gemeenten worden opgeroepen om hierin regie te nemen, zodat tijdig kan worden bijgestuurd.

Nieuwkomersonderwijs

Sinds de invoering van de tijdelijke wet nieuwkomersvoorzieningen in 2023 hebben gemeenten een extra verantwoordelijkheid: het organiseren van voldoende onderwijsplekken en het bewaken van een doorgaande leerlijn. Veel gemeenten voldoen inmiddels aan de overlegplicht, maar volledig zicht op de nieuwkomerspopulatie ontbreekt nog regelmatig. Vroegtijdige monitoring en evaluatie zijn daarom cruciaal om onderwijs voor nieuwkomers tijdig en passend in te richten.

Themaonderzoek Inspectie naar o.a. onderwijsachterstanden-bestrijding

Wat valt op in het beleid?

In het onderwijsachterstandenbeleid is aandacht voor andere beleidsterreinen, zoals jeugd en sociaal domein. Andersom wordt OAB in breder beleid nauwelijks genoemd.

Vve komt vaker terug in ander beleid. Ook worden in vve-beleid andere beleidsterreinen genoemd.

Kinderopvang wordt wel genoemd in breder beleid, maar er is meestal geen apart beleid met kwaliteitsdoelen voor kinderopvang. De focus ligt vooral op toezicht en handhaving.

Gemeenten maken verschillende keuzes in de uitwerking van hun beleid. Onderwerpen die concreet in de wet staan, werken gemeenten ook concreter uit.

Gemeenten formuleren weinig concrete, meetbare doelen en evaluatieplannen.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De uitkomsten laten zien dat beleid voor jonge kinderen nog niet altijd samenhangend is ingericht. Zo wordt kinderopvang vaak genoemd, maar ontbreken inhoudelijke doelen. Ook maken gemeenten keuzes, waardoor sommige onderwerpen minder aandacht krijgen. Dit vraagt om bewuste keuzes bij het opstellen en verbinden van beleid.

Hoe verder?

Meer samenhang in beleid kan helpen om gericht te werken aan gelijke kansen. Gemeenten hebben daarnaast behoefte aan meer duidelijkheid in de wet. De inspectie verkent in gesprekken met gemeenten goede voorbeelden van meetbare doelen en evaluatieplannen. Deze voorbeelden worden gebruikt binnen het stimulerend toezicht. De inzichten uit dit onderzoek neemt de inspectie mee in de doorontwikkeling van het interbestuurlijk toezichtkader.

Lopend onderzoek naar inzet pedagogisch coach

Werk mee aan een wetenschappelijk onderzoek naar de pedagogisch coach in de kinderopvang! Er is nog weinig bekend over de coach, hoe hij/zij werkt, en wat de ervaringen zijn van de pedagogisch professionals die gecoacht worden. In dit onderzoek, geïnitieerd door het Expertisecentrum Kinderopvang, van de Hogeschool en Universiteit van Amsterdam (Ruben Fukkink), Universiteit Leiden (Harriet Vermeer) en Universiteit Utrecht (Pauline Slot) is aandacht voor de werkwijze van de coach en voor de ervaringen van pedagogisch professionals die gecoacht worden. Het onderzoek start met een online vragenlijst voor twee groepen: de pedagogisch coaches en pedagogisch professionals om zo beide kanten van coaching goed in beeld te brengen. De uitkomsten uit het vragenlijstonderzoek worden tijdens een congres van het Expertisecentrum Kinderopvang in september gepresenteerd. Daarna wordt het rapport gepubliceerd op de website van het Expertisecentrum.

Nieuws vanuit GOAB-ondersteuningstraject

Handreiking GOAB en aanpalend beleid

De handreiking informeert én inspireert om onderwijsachterstandenbeleid in een bredere context aan te pakken:

- Randvoorwaarden om beleidsterreinen effectief te verbinden, zoals bestuurlijk commitment, gezamenlijke visie en duidelijke rolverdeling
- Concrete raakvlakken tussen GOAB en jeugdbeleid, armoedebeleid, aanpak laaggeletterdheid en inclusieve kinderopvang
- Praktijkvoorbeelden van gemeenten Amersfoort, Ridderkerk, Roosendaal en Zaanstad die op verschillende manieren invulling geven aan meer samenhang
- Reflectievragen om te bepalen waar je gemeente staat en waar kansen liggen

De handreiking is bedoeld voor gemeenteambtenaren die (mede)verantwoordelijk zijn voor het GOAB-beleid en die onderwijsachterstandenbeleid in een bredere context willen aanpakken.

Filmpjes in meerdere talen over meerwaarde ve

Er zijn filmpjes gemaakt in meerdere talen over de meerwaarde van ve, o.a. Turks en Pools. Deze zijn 11 maart op de GOAB website.

Gevraagd wordt of de filmpjes voor eigen gebruik ingezet mogen worden. Aangegeven wordt dat dit zeker mag, het is juist bedoeld een zo'n groot mogelijk groep te bereiken.

Handreiking kwaliteitscyclus vve

De handreiking Kwaliteitscyclus vve - Samen cyclisch werken aan de kwaliteit en opbrengsten van voor- en vroegschoolse educatie ondersteunt gemeenten bij het systematisch werken aan de kwaliteit van hun vve-beleid. De handreiking laat zien hoe je met een duidelijke kwaliteitscyclus samen met partners werkt aan heldere doelen, monitoring, evaluatie en verbetering.

De handreiking beschrijft:

- Wat een kwaliteitscyclus vve is en waarom die belangrijk is
- Uit welke onderdelen de kwaliteitscyclus bestaat
- Hoe je de kwaliteitscyclus koppelt aan de bredere beleidscyclus
- Welke stappen nodig zijn om de cyclus in te richten
- Wat de inhoud is van de kwaliteitscyclus

De handreiking bevat praktische voorbeelden, checklists, voorbeeldvragen en een stappenplan. Daarmee krijgen gemeenten en hun partners handvatten om structureel samen te werken aan kwaliteit, monitoring en verbetering van het vve-beleid.

Webinar inclusief aanbod ve

Tijdens de online bijeenkomst van 20 januari 2026 over inclusieve kinderopvang in de voorschoolse educatie (VE) is vooral aangegeven dat zonder goede samenwerking komt inclusie niet van de grond.

De handreiking *Op weg naar inclusieve kinderopvang* vormde de rode draad van het programma.

Drie praktijkvoorbeelden lieten zien hoe visie, inhoud en samenwerking elkaar versterken:

De gemeente Utrecht benadrukte het belang van een gedeelde visie die actief wordt onderhouden. De gemeente speelt daarbij een stevige rol in het verbinden en informeren van partners.

Kinderopvang Wildewijs uit Dronten liet zien hoe een inclusief VE-aanbod vorm krijgt wanneer alle kinderopvanglocaties VE aanbieden en reguliere kinderen en kinderen met extra ondersteuningsbehoeften samen worden opgevangen in de peuterplusopvang. Dit succes is te danken aan hechte samenwerking en steun van onder andere de gemeente en de JGZ.

Den Haag kiest voor een gebiedsgerichte aanpak waarbij kinderopvangpartners zelf aan het roer staan op weg naar een inclusief aanbod. Dit vergroot het eigenaarschap en leidt tot concrete ideeën om de praktijk te versterken.

Webinar regionaal samenwerken rond OAB

Op 9 december vond het webinar over regionale samenwerking binnen OAB/vve plaats. De regio's IJmond en Bevelanden deelden hun ervaringen met het opzetten en uitbouwen van hun samenwerking. Zij gingen onder meer in op de aanleiding, de gekozen werkwijze en de belangrijkste voor- en nadelen die zij in de praktijk ervaren.

Het webinar is volledig terug te kijken. Ook de presentaties zijn beschikbaar.

Binnenkort verschijnt (Q2 2026)

Handreikingen: Financiën, Vroegschoolse Educatie, Doorgaande lijn en tot slot over Gemeenteraadsverkiezingen

Webinar over Afspraken maken met JGZ. Deze is op 9 april 14.00-15.30. Aanmelden via de link in de Powerpoint.

PEDAGOGISCH PARTNERSCHAP

Samenwerking met ouders is een van de kernthema's van het vve-beleid. Het belang van pedagogisch en educatie partnerschap met ouders is onbetwist. Toch blijft dit in veel gemeenten een ingewikkeld thema om met elkaar beet te pakken.

Het is goed om onderscheid te maken tussen het gemeentelijke niveau (waar willen gemeente en partners gezamenlijk in optrekken, afspraken over maken) en het **locatieniveau** (wat is aan kinderopvangaanbieder / onderwijs zelf?) Vragen die hierbij gesteld kunnen worden zijn: Waar zit de gezamenlijkheid op dit thema, waar wil en kun je als gemeente en vve-werkgroep op sturen? En waar laat je ruimte voor eigen invulling en maatwerk op de locaties?

Als het gaat om vve op gemeentelijk niveau kun je denken aan de volgende zaken waar je als partners met elkaar over gesprek kunt:

- **Zicht op de ouderpopulatie:** In wat voor gezinnen groeien vve-kinderen in onze gemeente op? Wat hebben zij nodig?
- **Gezamenlijke visie en ambities:** wat willen we voor deze ouders betekenen? Kunnen we een of meerdere ambities formuleren?
- **Een dekkend aanbod/sluitend netwerk:** Welk aanbod is bij verschillende partners beschikbaar? Sluit dit aan bij de geformuleerde ondersteuningsbehoeften? Waar zit overlap, wat missen we nog? Waarin kunnen en willen we gezamenlijk optrekken?
- **Toegang tot het aanbod:** is de route naar het aanbod voor ouders en professionals bekend? Zit het aanbod op de goede plekken?
- **Het aanbod op voorschoolse locaties en scholen:** hebben we (minimale) verwachtingen over de inzet op de voor- en voorschoolse locaties, zoals gebruik van een ouderprogramma? Willen we hier afspraken over maken met elkaar?

Als het gaat om vve op locatie niveau kun je denken aan:

- **Ouders leren kennen:** Goed intakegesprek, duidelijk wenbeleid, dagelijks contact
- **Met ouders de ontwikkeling van het kind bespreken:** Dagelijks contact, oudergesprekken
- **Ouders betrekken bij de groep:** Spelinloop, themadagen, vieringen
- **Ouders betrekken bij de organisatie:** Actieve oudercommissie, regelmatig feedback vragen
- **Ouders ondersteunen bij de ontwikkelingsstimulering thuis:** Spelinloop, ouderbijeenkomsten, materialen voor thuis
- **Aandacht voor culturele en talige diversiteit:** Vertaalapps, groepsinrichting en materialen, professionalisering

In kleine groepen gaan we hierover in gesprek. In de plenaire terugkoppeling wordt afgevraagd waarom er geen landelijk programma is voor ouderbetrokkenheid. Hierover zijn verschillende opvattingen, organisaties willen ook graag eigen invulling houden. Zowel kinderopvang als onderwijs hebben al een bepaalde verplichting op het gebied van ouderbetrokkenheid: hoe zorg je ervoor dat dit goed samenkomt?

Een gemeente geeft een voorbeeld van ouderbetrokkenheid bij een kleine ve-kinderopvang. Daar bestaat het aanbod uit 4 dagdelen ve, waarbij het 4^e dagdeel ook ouders aanwezig zijn samen met de kinderen. Zo worden ouders ook meegenomen in de ontwikkeling van hun kind en worden tegelijkertijd hun eigen vaardigheden versterkt. Bijkomend effect is een sterke vertrouwensrelatie tussen ouders en pp-ers, waardoor een warme overdracht geen probleem is.

Een gemeente geeft het voorbeeld over de verbinding met Kansrijke Rijk. Hier ontstaat pedagogisch partnerschap al vanuit nood. Door het organiseren van avonden voor ouders worden zij voorzien van informatie en een zo zacht mogelijke landing in de kinderopvang.

Een laatste voorbeeld is het opstellen van een ve-overeenkomst, waarin staat wat een ouder kan verwachten van de gemeente, maar ook wat de gemeente verwacht van ouders. Het uitgangspunt is dat als we met elkaar investeren is jouw kind, er ook een rol is voor de betreffende ouder als het gaat om betrokkenheid.

KWALITEITSCYCLUS EN KWALITEITSIMPULS VE

Begin maart is de handreiking “Kwaliteitscyclus vve” gepubliceerd. Deze handreiking inspireert gemeenten en haar vve-partners bij het vormgeven van een dergelijke cyclus. Tijdens de kenniskring gaan we in kleinere groepen in gesprek over drie mogelijke knoppen die kunnen bijdragen aan de kwaliteitscyclus:

1. Startleeftijd ve
2. Inzet pedagogisch coach
3. Samenstelling ve-groep

In de terugkoppeling komt naar voren dat het aanhaken van scholen lastig blijft. Tips van anderen zijn om bijvoorbeeld via de LEA bestuurlijk commitment af te laten geven of schoolbesturen te (laten) vertegenwoordigen in een vve-werkgroep waardoor de inbedding is geregeld.

Kwaliteit ve – startleeftijd

Eén van de vragen die dit oproept is of er een wetenschappelijke onderbouwing bestaat voor extra impuls bij het aanbieden van ve vanaf 2 jaar. Dat is er nog niet, er loopt momenteel wel onderzoek naar.

Er is ook nog geen duidelijkheid of er aanvullend budget komt als de startleeftijd ve wordt verlaagd.

Sommige gemeenten kiezen er bewust voor om het ve-aanbod ook voor 2-jarigen mogelijk te maken. Een onderbouwing hiervan is het stimuleren van de doorgaande lijn en op deze manier ouders behouden. Een andere reden kan zijn voor het creëren van meer rust in het gezin, als bijvoorbeeld problemen in het gezin bekend zijn. Dan is het ve-aanbod een mooi vervolg op een programma als Instapje.

Er wordt ook een ervaring gedeeld dat het ve-aanbod toegankelijk is voor 2-jarigen maar dat zij dan niet alle dagdelen komen. Hier speelt vervolgens de vraag of wenselijk en financieel haalbaar is dat deze peuters een plek bezet houden.

Impuls kwaliteit ve pedagogisch coach:

Een minimum aantal uur voor de inzet van de pedagogisch coach wordt wel als wenselijk gezien. Er zijn in deze kring geen gemeenten die zelf pedagogisch coaches in dienst hebben, alles is belegd bij de kinderopvang.

AFRONDING

Houd de website www.goab.eu in de gaten voor nieuwe handreikingen, verslagen en de planning van bijeenkomsten. Ook kun je je aanmelden voor de LinkedIn-GOAB-groep om op de hoogte te blijven.

De volgende bijeenkomst voor gemeenten wordt gehouden op 23 juni 2026. Dit is een fysieke bijeenkomst van 10.00-12.30u in het centrum van Utrecht. De uitnodiging volgt te zijner tijd.

Mist een collega op onze GOAB-contactlijst of staat er een oud-collega op? Laat het weten via Kitty van der Sman (kvdsman@oberon.eu).